

Druhá neděle velikonoční C

Nevěřící Tomáš

Sv. Tomáš by mohl být patronem dnešní doby, dnešního člověka. Je sice problematické chtít popsat, jaký je dnešní člověk, ale přesto můžeme v tomto zjednodušeném obrazu najít v něm rysy, které v sobě měl sv. Tomáš. Je nedůvěřivý, skeptický, věří jen tomu, co lze postihnout smysly. Co lze vidět, slyšet, hmatat. Odmítá to, co přesahuje jeho představivost, jeho rozum. Nevěří než sám sobě a všechno chce ověřit. Nedůvěřuje autoritě druhých. Odmítá tajemství jako něco nereálného, nechce se zabývat otázkami, které se nedají rozřešit pomocí rozumového poznání, opřené o smyslovou skutečnost. Je neschopen víry. A často tím trpí. Je mu někdy i líto, že nemůže věřit. Je skeptický k tomu, co přesahuje lidské možnosti a možnosti našeho světa.

Takový byl i sv. Tomáš. Když Kristus říká apoštolům, že Lazar zemřel, navrhuje: Pojdme a zemřeme s ním. Je to výraz jeho zoufalství, i když hrdinného. Jeho bezradnosti a bezvýchodnosti, protože není schopen očekávat zázrak od Krista. On, který byl svědkem vzkříšení syna vdovy z Naimu a Jairovy dcery. Při své řeči na rozloučenou mluví Kristus o tom, že odejde. Kam já jdu, víte – říká Kristus – i cestu znáte. Na to odpovídá rozmrzele sv. Tomáš: Pane, nevíme, kam jdeš. Kterak můžeme znát cestu? Není schopen pochopit Krista a jakoby mu vyčítal, že nemluví jasně, že nutí apoštoly proniknout tajemství.

Po zmrtvýchvstání, když se Kristus ukázal apoštolům, nebyl Tomáš s nimi. Když mu vypráví o vzkříšeném Kristu, odmítá uvěřit. Nevěří ani celému sboru apoštolů, odmítá jejich autoritu. Nechce uvěřit v to, co sám neviděl. Chce vidět, hmatat, chce položit svůj prst na Kristovy rány. A Kristus splňuje tuto podmínku, kterou si položil Tomáš: Vlož sem svůj prst a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vlož ji do mého boku a nebuď nevěřící, ale věřící. A Tomáš zahanben a pokořen musí vykonat to, co se už teď stalo zbytečné a co si položil jako podmínku své víry. A jako pokání před svými bratry klade svůj prst v Kristův bok tak, jak mu Kristus poručil. A vyléčen navždy ze svého zoufalství, skepse a nevíry vyznává pokorně: Pán můj a Bůh můj. Z jeho úst zaznívá první vyznání jasné a pevné, že Kristus je Bůh. První slovo vyznání víry v Kristovo božství z ústa apoštola. Na ranách Kristových nachází lék pro svou nevíru a otevírá své srdce velikonoční radosti, v níž jeho skeptický rozum nemohl uvěřit.

Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili. Toto slovo, které Kristus vyslovuje na závěr svého setkání s apoštoly v dnešní scéně evangelia, je slovo určené nám. Je to výzva a prosba o naši důvěru v něho. O naši víru, která se nemůže opřít o smyslové skutečnosti, která nemůže položit ruku na Kristovy rány. O víru překonávající tuto mezeru v našem poznání tím, že se opře o pouhé Boží slovo. Odevzdá se tajemství Boha, nepochopitelného a nepostihnutelného pouhým rozumem.

Pro nás, dnešní lidi tato víra se stává obtížnější o naši skepsi, která v nás žije. Ztratili jsme schopnost pro vnímání toho rozměru skutečnosti, kterým je tajemství. Možná, že člověk minulých staletí měl k tomu blíže. Dovedl snáze vytušit existenci skutečností, které přesahují náš hmotný svět. Nebyl tak komplikovaný a plný předsudků, které žijí v nás. Jedním z nich je i ten, že věda je jediný přístup k poznání skutečnosti. Věda je vybudována na rozumu a na zkušenosti. Je velkým činitelem dnešního rozvoje světa a jeho pokroku. Vděčíme jí za mnohé a bylo by omylem ji pokládat za něco podřadného nebo neužitečného vzhledem k duchovnímu poslání člověka. Je však nesprávné, jestliže z ní děláme jedinou cestu našeho poznání. Jsou i jiné otázky, které přesahují kompetenci vědy a jsou to možná jedny z

nejdůležitějších otázek: Otázky smyslu lidské existence, smyslu světa, otázka smrti, osobního štěstí a podobně. Nemůžeme si tyto otázky zakázat, abychom nepřestali být lidmi.

Vírou překlenujeme tu oblast, která není překlenutelná jiným poznáním. Nejde ovšem o skok do tmy. Naše víra není slepá. Je vedena autoritou Božího slova, které se na nás obrací a nás angažuje. Je vyzývána a nesena skutečností církve a jejího plodného života. To, co zbývá a co se nedostává k tomu, abychom měli evidenci – bezprostřední jistotu, je právě hodnota našeho rozhodnutí, pro kterou jsme blahoslaveni. Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili. Takto dává víra velikost člověku před Bohem i jeho zásluhu. Necht' tedy sv. Tomáš, náš světec, nás učí víře, která nežadá důkazů a nevyžaduje si potvrzení, ale opírá se o apoštolskou zvěst, kterou nám hlásá církev. Kéž jsme jednou blahoslavení Bohem pro víru opřenou o zmrtvýchvstalého Krista.